

**Praxis Beneficiorvm D. Petri Rebvffi Montispessvlani
Ivrvim Doct. Ac Comitiss, Ivrisqve Pontificii Ordinarii
Professoris Paris. & ibidem in supremo Senatu Causarum
Patroni**

Rebuffi, Pierre

Coloniae, 1610

Requisita ad collationem bonam, & volentibus habere beneficia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63686)

12 Siverò episcopus instituit à patrono presentatum, acquiritur presentato beneficium iuste. c. 1. *et per totum*, de instit. Super hoc possem hic multa prescribere, quæ iustum volumen complerent: sed sunt tres, qui ediderunt super hac materia tractatus, ideo ad illos vos reicio. Primus est Rochus Curtius, secundus Paul. de Ciudad. tertius Cæsar Lambertinus. Illos si non graveris, perlege, & materiam istam amplam habebis: ego dicam in explanatione primæ signaturæ clausulas, quibus curia Romana utitur in hoc iure patronatus.

De collatione.

Collatio voluntaria & necessaria.

Tertio acquiruntur beneficia per collationem, quæ duplex est, aut necessaria, aut voluntaria: necessaria est, quam collator facere tenetur, veluti mandatario: ut in c. tibi. *et c. duobus*, de refer. li. 6. ca. si ca. *et seq.* de concessio. preb. eod. lib. *et* §. 1. de man. Apo. in conc. Item collator nominato conferre tenetur. §. presatisque graduati. §. statuimus primo, de coll. in conc. plenè scripsi in tract. nomi. & inferius dicam. Item institutio ad patroni presentationem necessaria dicitur, in c. 1. de instit. lib. 6. per Pan. *et* alios in c. 2. in si. ne sede vacante.

2 Voluntaria collatio est, quæ ex voluntate & liberè fit: & hæc regulariter solet fieri, nisi à nobilibus & potentibus cogantur, vel à mulieribus collatores: quod multoties in Francia fieri solet.

Collatio à quibus iure fieri possit.

3 Et hæc collatio quandoque fit à Cardinalibus ratione suæ legationis, vel episcopatus: ut in ca. 1. de offi. lega. lib. 6. & nuncius sedis apostolicæ habens potestatem legati de latere, beneficia conferre poterit: ut ibi tradunt doct. *et* Dec. cons. 128. licet. *et* Paris. cons. 17. de bon. in 4. vol.

4 Quandoque à patriarchis, c. 2. *et* c. quia, de concessio. preb.

5 Aliquando ab episcopis, c. 2. *et* c. ex parte. *et* ca. constitutus, de concessio. preb. ca. ordinarii, de offic. ordinar. lib. 6. cap. omnes basilica. 16. qu. 7.

6 Nonnunquam ab abbatibus, vel prioribus. c. si. de instit. clem. una, de suppl. neglig. prelat.

7 Item sæpius fit à capitulo. ca. proposuit, de concessio. preb. c. eam te, de refer. c. si. capit. de concessio. preb. lib. 6. & quandoque ab episcopo & capitulo simul. c. postulasti, de concessio. preb. aliquando alternatiuè. c. cum in illis, de preb. lib. 6.

8 Interdum etiam à singulis dignitatibus, vel canonicis. c. fin. de preb. lib. 6.

9 Interdum etiam fit à laicis ex privilegio, etiam non patronis, ut rex Francia ex privilegio confert Andegauen. decanatum, in c. dilectus. 2. de preb. & alia multa beneficia iure regali. c. generali, de elect. lib. 6. gl. in c. Imperium. 10. dist.

10 Et traditio pilei vel calami in collatione operatur, quòd ille, cui collatio facta est, poterit ingredi beneficium propria autoritate: quia per hoc datur licentia & facultas ingrediendi. l. si ex stipulatione. ff. de quid oper. acqu. possess. c. 2. ubi Doct. de consuet. Ludo. Roman. sing. 1. 6. consuetudo.

Traditio pilei et calami in collatione

11 Servatur tamen ut provi sus mittatur in possessionem per aliquem, & hoc est usitatum.

12 Nonnunquam isti collatores conferunt per se, aliquando per alios, utpote per vicarios, & siue per se siue per vicarios conferat, ius acquiritur per collatoris ordinarii collationem, dummodo sequentia interueniant.

Requisita ad collationem bonam, & volentibus habere beneficia.

Primo ex persona collatoris seu eius vicarii requiritur, quòd collator sit habilis, non excommunicatus. ca. postulasti, de de. excomm. mi. ubi abundè scripsi, quòd qui non potest conferre per se, nec per alium, facit clement. religiosus, de proc.

Habilis conferens esse debet.

2 Item quòd purè conferat, id est sine pacto, conditione, & modo: alioqui si conferat alieni, ut compenset talem: vel, si quæ alia conditio interuenierit, collatio simo-

um debet.

aiaca est & nulla. c. quam pio, prima quest. 2. c. cum pridem, & c. si. de pact. ca. 2. de elect. libr. 6. & hodie pauci sunt collatores à labe Simonia exempti, beneficia nulli conferentes sine contractu innominato.

3 Canonice tamen poterit Episcopus conferre beneficium alicui sub conditione, si aliud quod obtinet, resignet: ut docet Host. in c. ad audiendam, de rescrip. Collecta. in cap. significasti, de elect. referi Ioan. Fran. in tract. de offic. & potesta. c. sede vac. q. 1. part. 2. col. 7.

4 Adhuc liberè id est sine aliqua coactione conferri beneficium debet: alioqui metu facta collatio est nulla. c. 2. de his, qui vi metu sive caus. sunt. Nam quæ metu gesta sunt, rata non habet prætor, l. 1. ff. quod metus caus.

5 Idem si pervim, ut ibi, & c. ad aures, & c. penult. ibid. nec dicitur liberè conferre, qui sola affectione ductus, absque causa & immeritò confert, ut in Euang. Fidelis servus & prudens, quem constituit Dominus, ut det illis cibum in tempore.

6 Item sine aliqua diminutione conferendum est beneficium: ut in c. vno, vt eccl. benefic. vnde non potest episcopus conferre beneficium vni, & sibi, vel nepoti seu famulo suo reservare pensionem, quia diminueretur beneficium: quod fieri non potest ab episcopo, vt ibi, & ca. extripandæ, in fin. de præb. nec potest iura dignitati cõpetentia, conferendo illam sibi reservare. ca. cum venissent, de inst. Cald. in verb. conferens dignitatem.

7 Ita nec potest episcopus conferre cuiquam beneficium, & retinere sibi fructus: quòd si hoc faciat ex pacto vel conventionione, simoniam committit. d. ca. vno, in fin. facit ca. si quis prebendas, i. q. 1. 2.

*Fructus re
tinere quã
do possit e
piscopus
in collatio
ne,*
8 Quod tamen limitatur primò, cum illos fructus reciperet ex constitutione, vel statuto, seu indulgentia Papæ dict. cap. vno ibi, si constituat. Et ibidem dubitant Doct. an hoc episcopus possit constituere, ubi dicendum est posse quatuor intervenientibus, primò quòd hoc constituat de consensu Capituli. gl. ibidem approbata, & cap. 1. & per totum de his quæ sunt a prela.

9 Secundo requiritur, quòd hoc sit statutum ante beneficij collationem. ibi vtrū ante donationem constituat: quia post collationem sine consensu beneficiarii non posset eidem nocere, nec ius suum auferre. regul. id quod nostrum. ff. de regul. iur.

10 Tertiò requiritur, quòd hoc sit constitutum ad tempus, ut in cap. pen. de verbo. significat. capit. si propter, de rescriptis, in sexto. & ibid. ad tempus, & cap. in dicto. cap. vno, secus si perpetuò. clementina vltima, de reb. ecclesie non alienandis. Panormitan. in dict. ca. vno.

11 Quarto requiritur quòd episcopus hoc statuat ex iusta causa, & necessaria. d. cap. vno, nec sufficeret iusta causa, nisi & necessaria adesset: quia dict. ca. vnum loquitur copulatiuè, ad veritatem cuius oportet utrunque intervenire. cap. 2. & 3. de rescrip. l. si heredi, ff. de conditio. institut. & sic episcopus non potest retinere sibi fructus omnes beneficiorum, quæ confert, nec partem quia negatiua totum, negat. l. si quis ita stipulatus, vbi Iason. ff. de verb. obligat.

12 Palam etiam facere collationem debet, id est præsentibus testibus fide dignis non domesticis, alioqui illi collationi non creditur. cap. post cessionem, de probatio. scripsi in rubr. de collatio. in concordã. vbi allegavi Curia Parisiens. Arestum vtilissimum.

13 Notandum est, quòd hæc beneficia perpetuò conferri debent, ut quis perpetuò ea, & non ad tempus habeat. ca. præcepta. 55. dist. & cap. satis peruersum. 56. distinctio. nam sicut matrimonium ad tempus non contrahitur: est enim viri & mulieris coniunctio individuam vitæ consuetudinem continens. §. 1. de patr. potestat. in instit. sic nec spirituale matrimonium, quod dicitur, in ca. inter, de translat. episcopi, quia actus legitimi non recipiunt diem nec conditionem, regula actus, & gl. in cap. de elect. lib. 6.

14 Quod non procedit in Papa, qui ad tempus conferre potest. c. si gratiose, de rescrip. lib. 6. & gl. in cap. vnic. de capel. monach. ibidem, & in cap. pastoralis. 7. qua. 1. & in cap. veniens, de filius presbyter. licet hoc non sit so-

*Palam com
feratur be
neficiu*

*Casus in
quibus be
neficiu
ad tempus
conferri
potest.*

litus facere, & vix reciperetur in Fran-
cia.

15 Secundus casus est in beneficiis ad
nutam. *ca. cum ad monasterium, de statu mo-
nach. cle. vnic. de supplen. neglig. prelat. Feli. in
c. fm. col. 2. de iudi. & hoc vidi seruari in ec-
clesia sancti Sulpitii apud Bituriges, in
qua eligebatur Abbas triennalis. Ioan. de
Selua in tractat. de bene. in 3. parte. q. 21. scripsi
multa in tract. de pacifi. possess. in sexta limit.
num. 272. cum seq.*

16 Tertius est in commenda, quæ fit ab
ordinario ad sex menses de ecclesia par-
rochiali. *c. nemo deinceps, de elect. in 6. alia er-
go beneficia poterit episcopus ad tempus,
vel in perpetuum commendare. c. si consti-
ueris, de accusat. Doan. in Philip. Fran. in d. ca.
nemo. Sed hodie nullus extra Papam solet
beneficia commendare, saltem non vidi
per inferiores à Papa, vel legato has com-
mendas fieri ad vitam: quia ignari episco-
pi iuris beneficio non sunt vsi, vt dicit
text. in simili. in clement. vna. de verum per-
mut.*

Quartus in coadiutore p[re]fecto durã-
te morbo: nam cessante illo cessabit coad-
iutoris officium. *c. i. c. f. de cleric. agrot.*

17 Quintus idem in visitatore dato, quando
episcopus captus est à paganis vel schis-
maticis, tunc adueniente episcopo pote-
stas visitatoris extinguetur. *ca. per & vlt. de
sup. neglig. prelat. lib. 6. sicuti ali pote-
stas confirmato episcopo. c. ne sede va-
can.*

18 Sexto in sententia, quæ si fuerit lata
ad alicuius vtilitatem, & executioni de-
mandata, is habebit beneficium, donec cõ-
traria lata fuerit sententia. *in ecclesia, de
causa possess. quia sententia vtilitate ha-
betur. l. ingenuum. ff. de statu homi.*

19 Septimo interdum ecclesiæ vacanti
datur procurator, cum libera potestate
administrandi in spiritualibus & tempo-
ralibus: & solet Papa hunc titulum conce-
dere Cardinalibus, cum eis ecclesias cathe-
drales commendat, seu regulares. *rex. in ca.
cum nobis olim, in si vbi Pan. vlt. nota. de elect.
vbi vnam causam dicit legitimam, propter
quam possit hæc concessio, videlicet cum*

*Ecclesiæ va-
canti pro-
curator cum
libera da-
tur pote-
stas.*

exigit vtilitas, seu ecclesiæ necessitas ha-
bere certam personam, quæ tunc non est
legitimæ ætatis, vnde interim poterit con-
stitui procurator, seu visitator illius eccle-
siæ cum libera potestate administrandi tẽ-
poralia, & spiritualia, quod soli Papæ cõ-
petit: & alio nomine visitator dicitur *in ca.
is cui, de elect. in 6. & ca. pen. de supplen. neglig.
prelat. ibid.*

20 Idem potest episcopus facere in be-
neficiis spectantibus ad Papæ collationem *Episcopus
durante re-
seruatione
seu deuolu-
tione admi-
nistrare* vt seruatione
postquam aliquis illis non prouidet, possit
idoneum administratorem interim cõce-
dere, donec per Papam prouisum fuerit. *nistratorẽ
arg. c. regenda. in q. 1. Pan. in c. cum nobis olim, ponere ec-
in vlt. nota. de elect. dicens idem posse epi-
scopum facere in ecclesiis spectantibus ad rest.
suam collationem, donec ipse prouiderit
intra tempus legitimum. c. nemo deinceps, de
elect. lib. 6. nota in c. cum vos, de offi. ordina.*

21 Item capitulum sede vacante poterit
procuratorem in beneficiis spectantibus
ad collationem episcopali *Capitulum
sede vacante
re benefici-
is vacanti-
bus procura-
torem cõ-
stituit.* cere, vel com-
mendare, sed conferre nõ poterit. *ca. illa-
ne vacant. c. vnic. vbi Ioan. Andr. & doct. illo. tit.
in 6. Pan. in d. c. cum nobis.*

22 Nisi collatio fuerit necessaria, vt pote
in beneficio debito mädataro, vel nomina-
to vt ibidem doctores tradunt, & inferius
dicam in materia deuolutio. hætenus de
beneficiis perpetuo conferendis.

23 Secundo principaliter requiritur ex
persona eius, cui confertur: quod is,
cui confertur sit habilis, & idoneus. *c. graue,
de preb. Idoneus dicitur secundum iuri-
um interpretes, si p[re]ditus sit scientia, mo-
ribus, & ætate. c. cum in cunctis, de electio. c. li-
cet Canon, illo tit. in 6.*

Ego verò puto inprimis requiri vo-
luntatem & potestatem eius, cui benefici-
um conferri possit, vt videlicet deseruire
beneficio velit, & possit. *c. super inordinata, nesciũ re-
& c. graues de preb. scripsi in gl. voluerit. §. i. de quatuor.
collat. in concord.*

24 Præterea si velit & possit requiritur
tamen, quod sit idoneus tam in ordine, æ-
tate, scientia, & moribus, quam in alijs,
quæ inferius subiiciam statim.

Collatio or
dinarii an
solo verbo
probetur.

25 Sed an episcopus & alii inferiores possint solo verbo conferre, & sine literis collationem probare, resp. non posse propter eorum fraudes, nec crederetur illis sine literis. *c. post cessionem, de probat. scripsi in rubr. de collat. in concord. & Felinus cons. 6. vtrum Domi. quod limitauit in sex casibus in verb. literas, vbi abunde tractauit, [in §. 1. de mand. Aposto. in d. concord. Sed nunquid collatio metu fieri possit? Bald. in rubr. de rescr. eolum. pen. dicit posse, quia non est sicut tutoris auctoritas, quae verba requirit. l. i. ff. de auctor. tutor. Ideo à tuto interponi non potest. l. i. in fin. ff. de tutel. ego existimarem collationem non posse nutu fieri, nam si episcopus loquatur, oportet quod ipse conferat verbo, sicut de matrimonio scribitur in ca. i. de sponsal. & saepe procedit hoc argumentum. ca. inter, de transla. episcop. Sed si collator loqui non possit, dandus illi esset coadiutor, qui conferret. *c. pen. & in de clerico egro. & ita inualuit consuetudo, quae in hoc sequenda est.]**

Ordo in
quolibet be
neficio re
quisitus.

26 Ordo requisitus in quolibet beneficio est: primo in cardinalatu requiritur presbyteratus ordo, si titulum presbyteri habeat, si titulum diaconi, requiritur quod sit diaconus. *Hoff. in cap. 2. de offic. Archipresb. gl. in titul. de numero & qualita. Card. in prag.*

27 Si tamen is non promoueat, sed diaconi vitam peragat, in foro conscientiae tenetur: quia non seruit Deo in sacri altaris ministerio, sicut praecipit Christus, *Hoc facite in meam commemorationem.*

28 Episcopus requiritur quod saltem sit in subdiaconatu. *c. a multis, & cap. intelleximus, de etate & qualitate. sed hodie pueri promouentur, & literati negliguntur.*

29 Idem in canonicis illum eligentibus, *elem. vbi qui, de etate. & qualita. vt subdiaconi esse ante electionem debeant, alioqui suffragium non habebunt, vt in d. cle. scribitur.*

30 Archidiaconus in diaconatu, *in c. 1. de etate & qua. vt sit praecipitur.*

31 Abbas vero, decanus, praepositus, archipresbyter, & rector atq; curatus debet esse in ordine presbyteratus. *c. 1. de etate. &*

qualit. c. cum in cunctis. §. inferiora, de elect. vel intra annum saltem promoueri. c. licet canon. de elect. in 6. cap. si pro clericis, de prob. lib. 6. alibi tamen dixi an habeat locum in abbacia, & inferius in materia de non promouendo dicitur, ibi vide.

32 In aliis autem sufficit prima tonsura. *ca. 1. 60. dist. Pan. in c. dudum. 1. in fi. de elect. & in d. §. inferiora. capit. cum in cunctis, ibi.*

33 Et sic quilibet poterit habere beneficia curata, & quaelibet alia, etiam si tantum habeat primam tonsuram, dummodo sit in aetate, in qua possit intra annum ad sacros promoueri, seu ad illum ordinem requisitum beneficio, *dicto. c. licet canon. de electio. li. 6. cap. si pro clericis, de prob. ibid. cap. 2. in istis. capit. si eo tempore, de rescr. lib. 6. & ibid. doct.*

34 Siue quis impetret à Papa beneficium, *dict. ca. si pro clericis, siue ab ordinario conferatur. c. statutum, & c. cum ex eo, & dict. cap. licet canon. de elect. in sexto: siue per praesentationem & institutionem assumatur. capitul. 2. de institutione, in sexto, etiam si quis eligatur. Dominic. & Perus. in dicto cap. licet canon. quamuis Ioannes Andreas ibi teneat contrarium, per ca. praeterea, de etate. qui textus hoc non probat. Imo dictum ca. licet canon. & alii text. de elect. loquentes, & dicto ca. commissis, decidunt in electione sufficere electum habere primam tonsuram, dum tamen faciat intra annum se promoueri: & ista est communis opinio, quam Panor. & Card. sequuntur in d. c. dudum. de elect. & Card. in d. c. praeterea mol. in c. si. col. 3. de prob. Roma. cons. 325. circa primum. in prin.*

35 Limitatur quando de iure, vel consuetudine, seu ex fundatione, vel statuto requireretur ordo ab initio, *vt in c. nemo, de electio. in sexto: vel si diceretur quod praesentaretur sacerdos Domini. in c. si eo tempore, de rescr. li. 6. Cardinal. Zabarella cons. 99. casus talis tunc nisi sit sacerdos tempore collationis non valebit collatio vel institutio.*

36 Etiam aetas requiritur: sed videndum est, quae aetas in ordinibus requiratur? re-

quiritur. Aetas in ordinibus requiritur.

spon. in tonsura requiruntur septem anni completi. ca. si. de tempor. ord. lib. 6. quatuor minores post septem annos assumi possunt. gl. in summa. 77. dist.

37 Ad ordinem autem subdiaconatus in decimo octavo anno, ad diaconatus ordinem in vigesimo, ad presbyteratum in vigesimo quinto anno promoveri quis potest: cle. si. de eta. & qua. ad episcopatum in trigesimo anno completo. c. cum in cunctis, in princ. de electio. plene Panormitan. in c. super inordinata, de preb. Cardina. in cap. cum contingat, de etate. hodie ad episcopatus est quis habilis in Francia in vigesimo septimo anno, per §. primum, de nomi. Reg. in con. Francia.

38 Ratio est, quia beneficia non debent conferri, nisi prae ditis moribus, scientia & etate dist. cap. cum in cunctis, ergo etas in initio requiritur, quod non est in ordine, sed sufficit quod se habilem reddat intra annum. c. cum secundum, de prebend. etiam iuuenis merito dicitur, qui in iuuenilibus desideris occupatus nulla gravitate constringitur. c. quorundam 34. di.

Aetatem quis probare debeat.

39 Aetatem probare habebit, qui se fundat super illa, siue agendo, siue excipiendo: ideo qui dicit prouisum non habere etatem legitimam, hoc probare debet. l. cum de etate ff. de prob. l. de etate, de minor. Bart. in l. in illa. ff. de verb. obligat. si matorem, ubi Paul. & Jacob. C. de integ. restit. de Rota decis. 237. sub tit. de exce. decis. 2. non in antiq. & decis. 800. in tit. de procu. decis. 37. ibi Felin. in c. dudum. de praesump.

40 Et aetatem requisitam in quolibet beneficio abunde tractaui in tracta. de pacific. possess. in 4. lim. num. 174. cum sequi. & inferius dicitur in hac etatis dispensatione.

Super etate quis dispensare possit.

41 Dispensare circa etatem nullus praeter Papam potest: quia constitutio conciliaris est dicto c. cum in cunctis, de elect. contra quam episcopi non dispensant. gl. in c. cum dilectus, in verb. in etatem, de elect. nec quidem legatus. gl. in c. dilectus. i. de preben. nisi quis compleverit vigesimum annum, quo casu ad dignitates & personatus, non curatos dispensare episcopus etiam liberè

poterit. cap. vno de etat. & qual. lib. 6. secus in curatis, in quib. maior idoneitas requiritur, cum cura sit ars artium, c. cum sit ars, de etate & qual. Staphile. in tract. de liter. grat. rubr. de qualita. & statu benefic. vers. & in praemis.

42 Adhaec requiritur scientia sufficiens mediocris, quae sufficiat ad regendum illud beneficium, quod quis obtinet. c. venerabilis. de preb. Panorm. in d. c. cum in cunctis, in princ. ergo non sufficit beneficiario Rhetorica, vel Dialectica, vel Medicina per quam reguntur corpora, non animae: licet quidam episcopi potius studeant Medicinae, quam Theologiae, sed Hiere. 10. ca. dicitur, Stultus factus omnis homo a scientia, ideo scientia salutis est expetenda & necessaria. Luc. 1. contra quosdam, qui potius libros Grammaticorum & Rhetorum deserunt quam Euangelia: quia cum sint terreni, terrena sapiunt.

43 Et de triplici scientia Doct. scribunt. in d. cap. cum in cunctis. & ego ipse hic scriberem, nisi dixissem in ipso, in verb. eminentis scientiae, de nominatio. regia. in corda. & super hoc non vidi expressam dispensationem, sed bene vidi assellos episcopos nescientes Latinum intelligere, nec loqui, sed beneficiorum stratagemata callentes, ac beneficia per falsa & vera sibi acquirentes.

44 Praeterea boni mores maxime necessarii sunt beneficiario, qui praeualet diuitiis. l. scire. §. is qui ff. de cur. & curat. dat. ab his, sic dixi ultra in clericis tantum requiri supra.

Boni mores maxime clerico necessarii

45 Sed quia hodie de moribus vltima fit quaestio, ideo mores vltimo posui: tamen boni mores praeferruntur a Dauide, Bonitatem, disciplinam & scientiam doce me, prius bonitatem, sic bonos expetit mores, quam alia: sic & nos illius exemplo edocti faciamus.

46 Requiritur etiam vt non sit coniu-gatus qui non potest beneficium obtinere. capitul. 1. & per totum. de cleri. coniug. Siluester Prier. in sua summa in verbo. benefici-um. 3.

Coniugatus & illegitimus beneficium obtinere non potest

47 Ad sum.

47 Adhæc ut sit legitimus, nã illegitimi sine dispensatione beneficia obtinere non possunt. *cap. i. & per totum, de filiis presbyter. tam in decre. quam in li. 6. & inferius dicam in dispensatio. super defectu natalium.*

Absentis beneficium antequam illud acciperet conferri non potest.
Ultimò requiritur, quòd si collatum fuerit absentis, ut ipse acciperet, alioqui collatio facta alteri antequam iste absens declarauerit voluntatem, nullius erit momenti, etiam si postea absens non acceptauerit, *tex. in capitul. si tibi absentis, de preb. in 6. Pan. & alii in capitul. accedens. illo titul. Calder. in reper. in verbo. beneficium si fuerit.*

48 Tertio principaliter requiritur ex parte rei, quòd beneficium sit vacans: quia non vacans conferri non potest. *c. i. & per totum, de concess. preb. scripti in rub. de colla. in concordia.*

Vacare beneficium quãdo conferri non potest.
49 Vacare autem potest beneficium vel per mortem. *ca. susceptum, de rescript. libr. 6. mors enim omnia soluit. §. demiceps. in auth. de nup. colla. 4.*

50 Vel per renuntiationem simplicem, vel ex causa permutationis. *cap. i. & per totum. ut. de rer. permu. de quibus inferius dicitur.*

51 Item per priuationem & depositionem. *cap. ex literis, & cap. grauem. de excessib. prela.*

52 Etiam si quis transferatur ad aliud beneficium, primum vacat eo ipso quòd illi translationi consensit. *c. in apibus. 7. qu. i. post adeptam tamen possessionem secundi. capitul. quanto. de translac. episcopi. gloss. & doct. in cap. si quis iam translatus. 2. q. 2. clem. gratie. de rescript.*

53 Item si secundum quis adipiscatur incompatible beneficium, pacificè, vacabit primum. *capit. de multa. de preb. & extra. execrabilis. Ioan. 22. idem si quis per vim secundum occuparet. ca. eum qui. de preb. libr. 6. ut non sit stolidus occupator melioris conditionis, quàm sapiens & astutus, qui titulum obtinuit. d. c. eum qui. & l. Seruius. ff. quod vi aut clam.*

54 Item habens ecclesiam parrochialem si intra annum non est promotus, est pri-

uatus ea, & vacat. *l. licet canon. & c. commissis, de elect. lib. 6.*

55 Item vacat beneficium, si quis contrahat matrimonium, vel sponsalia per verba de presenti. *gl. & Doct. in c. unic. de cleric. coniug. li. 6. Pan. in c. i. illo tit. Aufrer. decis. 239. & aliis modis censetur vacare beneficium, quos scripsi in §. monasteriis, in verb. vacantibus de nominatio. regul. in concordia.*

56 Et hæc vacatio nis genera ad tria reduci solent: aut enim vacant de iure, & de facto, ut per mortem & resignationem, ut superius dixi: de iure autem inquantum nihil habet iuris in beneficio is, qui illud resignauit. *capitul. inter. de preb. de facto etiam vacat, quia de facto is resignauit, vel mortuus est: & sic de facto beneficium dimisit.*

57 Interdum de facto tantum vacat: ut quando quis suo est spoliatus beneficio. *c. ad audientiam: & c. Abbas. de his que vi inuis. re caus. sum. capit. item cum quis. de rescript. spol. Host. in summa. de concess. preb. quem alii Doct. sequuntur communiter.*

58 Ego autem eo casu putarem nec vacare de facto, nec de iure: de facto non vacat, quia detinetur, ab spoliante, ideo non potest de facto vacare, quando ab aliquo tenetur, *ut notum est, per capitul. summostris de concess. preb. ideo ego dicerem de facto vacare, quando aliquis longo tempore est absens à beneficio, & ignoratur ubi sit, tunc dicitur vacare de facto: quia ibi nullus est, qui de facto illi beneficio seruiat: & pro hoc videtur text. in cap. 2. & cap. ex parte. i. de cleric. non resident. & glo. in capit. non oportet. in i. de consec. distin. 5. dicit talem definire habere liberam administrationem, & illius beneficium conferri posse. sed eo reuerente non nocebit illi collatio, si monitus non fuerit, ut priuatus. *ca. tua. de cleric. non resid. ubi Panorm. & alii, & in cap. ex tue. ibidem.**

59 Aliquando vacat de iure, sed non de facto, ut quando quis obtinet secundum pacificum, vacat primum de iure, per cap. de multa. de preb. si tamen adhuc illud retineat, primum dicitur de facto retinere, sic

De iure, & facto beneficium vacat.

De facto quando vacat.

De iure quando beneficium vacat.

non vacat de facto, per c. cum nostris. de concess. præb. Host. plene tractat in sua summâ. de concess. præb.

Conferri
quâdo pos-
sit de iure
vacans vel
viroque
modo.

60 Itaque si beneficium vacet de iure & de facto, vel de iure tantum, potest conferri, non obstante alterius detentione: & acquiritur ius illi, cui collatum est, etiam absentis. c. si tibi absentis. de præb. l. 6. sed quando de iure tantum vacat, oportet quod exprimat Papæ detentio alterius colorata, alioqui impetratio est nulla, secus si incolorata. d. ca. cum nostris. de concess. præb. & dicitur incolorata quando possessio sine iure est: vt plene scripsi in tract. de pacific. possessio. in 4. exten. nu. 22.

61 Ideo episcopus vel alius collator quando confert, debet modum exprimere vacandi sic per mortem, aut per resignationem. c. susceptum. de rescrip. lib. 6. nec sufficit dicere, vacantem ecclesiam conferimus, vt consuluit Bertran. cons. 132. dubitatur. co. 4. nu. 19 in 2. vol. ex 1. editio. quia etiam Papa non prouidet de beneficio vacante per modum in cancellaria exprimentum: vt inest reg. cancel. multò minus ordinarius.

Quibus ho-
die benefi-
cia confe-
ramur.

62 Nunc dicamus de collationibus episcoporum, & ordinariorum, & quibus fiant, penitus ignoro. dicam tamen me vixisse vsque ad sexaginta annos, & neminè vidisse, qui doctoribus regentibus vel aliis doctis & bonis sua sponte prouidisset: imò scio quosdam episcopos actu quodam illos induxisse ad resignandum, si qua habebant beneficia, vnde (vt puto) possem iure dicere, ò capita ecclesiarum inutilia, & mores peruersi, & quod Verg. ait in Georg. Infelix solium, steriles dominantur auene. cap. 1. de libelli oblatione, inuasit maximè ecclesias regni, à quibus Deum obnixè oro, vt liberentur: & docti, probi, & vtilis in ecclesiis recipiantur & nouum videbitur: ò quanti adulescentes, hæretici, ignari, stabularii, & coqui abundant beneficiis: & docti, ac boni steriles & omnibus nudati bonis sunt. Deus eos beatos faciat in terra uiuentium, & hos ignaros, profligat, & beneficia habebunt: dicit diuus Ambro. in pastorali, polleat (inquit) prælatus sapien-

tia & doctrina, vt non solum subditos doceat, sed etiam hæreses conterat & repellat: qui autem talis non est, ad sacerdotium non accedat, vt usurpare locum alterius non præsumat.

Pœna contra collatores indignos conferentes.

Quamobrem cum ita abutantur quidam collatores conferendo indignis, videamus pœnas, in quas hi miserius incidunt: prima est, quod priuati sunt potestate conferendi pro prima collatione, & (vt dicunt) prima vice. capitul. cum in cunctis. §. si de elect. capit. cum in conuen. de electio. glo. in capitul. cum singula. §. prohibemus. de præben. libr. 6. & gloss. in capitul. quod si prædicta. in verb. priuati. de elect. in prag. vnde conferens beneficium excommunicato, est ipso iure priuatus, tanquam conferens indigno. capitul. postulat. de cleric. excommuni. ministr. Cal. in reper. in verb. conferens beneficium, itaque potest impetrari beneficium, quod post collationem indigno factam episcopus contulit, quia illud conferri, non poterat, eò quod esset à iure priuatus: & miror hodie cum tam multi sint circa hoc Gregorii: quod ista non impetrent: nec putarem post impetrationem bonos iudices contra hoc iudicatos, si animabus suis prouidere vellent.

2 Et hoc si scienter, secus si ignoranter. c. postulat. §. ca. Apostolica. de cler. excomm. ministr. l. ex maleficus vbi gloss. de actio.

3 Et præsumitur sciens episcopus, quia tenetur de vita & moribus illius inquirere, antequàm ei conferat. cap. innotuit. de electio. Card. cons. 133. duo sunt. & debet habere plenam notitiam eius cui confert. c. bone. 2. in fi. & ibi Panor. 12. not. de postula. prælato. nam sicut cum alio contrahit, non debet esse ignarus eius conditionis, cum quo contrahit. l. qui cum alio, de reg. iur. ff. sic & is qui vult alicui conferre, sed quotusquisque hoc facit, nescio: sed non essent tot pecora Melibæi ecclesiis præposita, si de his fuisset inquisitum. Etiam inquirere debet, an aliud